

# Een leerlingvolgsysteem

## in de praktijk voor het VO

*Op OSG De Meergronden was een aantal leden van de vakgroep al een tijdje aan het filosoferen over een leerlingvolgsysteem (lvs). We wilden graag de administratie digitaliseren en zo een systeem ontwikkelen waarbij wij de leerlingen kunnen volgen over een aantal jaren. Na oriëntatie, hebben we uiteindelijk een lvs ontwikkeld waarin wij nu een aantal, voor ons, belangrijke gegevens bijhouden.*

Door: Cindy Didden

Tijdens onze verkenning naar een aantal bestaande lvs-en is het ons opgevallen dat er lvs-en bestaan voor het basisonderwijs, maar geen enkele voor het voortgezet onderwijs. De volgende lvs-en zijn bekend in het basisonderwijs (zie ook het artikel over het TNO-rapport elders in dit blad).

- 'Jump in' GGD A'dam voor basisschoolleerlingen, met aandacht voor het meten van beweegtijd, gezond eten, lichaamsgewicht, -lengte en sportdeelname.
- *Novibols*, Gijs van den Berg, tien onderscheidende situaties, vijf deelnameniveaus tot en met de brugklas waarin de kwaliteit van bewegen wordt gemeten.
- *Beleves*, Arnold Consten gebaseerd op *Basisdocument bewegingsonderwijs* waarin twaalf leerlijnen zijn uitgewerkt voor PO met aandacht voor beweeg- en regelkwaliteiten.
- *LVS bewegen en spelen* van Hans Stroes en Wim van Gelder, voor basisonderwijs. Motorische test met het fysiek prestatievermogen als voorspeller van motorische vaardigheden.
- 'Vaardigheidsproeven' Rob Smit voor basisonderwijs, met beoordelingen van losstaande oefeningen uit de spelsituatie.

Bij het bekijken van bovengenoemde lvs-en en beoordelingsprogramma's, vroegen wij ons af waarom er nog geen lvs is voor het voortgezet onderwijs (VO). Wellicht zijn dit redenen:

- het belang ervan wordt niet zo sterk gevoeld in het VO

- het bijhouden van een systeem levert te veel extra werk op
- het niet bijhouden heeft geen consequenties
- de basisschool is meer ontwikkelingsgericht, voortgezet onderwijs meer examen-gericht.

### Argumenten voor een leerlingvolgsysteem

Door het overzichtelijk maken van de resultaten van het bewegingsniveau van de leerlingen kun je meer passend onderwijs geven. Volgens het basisdocument voortgezet onderwijs zijn er in iedere klas van de onderbouw vier deelnameniveaus te onderscheiden: zorg, basis, vervolg en gevorderd. Bij kwalitatief goed onderwijs kom je deze niveaus tegen in de (respectievelijke) verhoudingen van 10-40-30 en 20%. Vallen de resultaten van een klas uiteen in andere verhouding dan zou dat aanleiding kunnen zijn om je onderwijs aan te passen. Aan de hand van niveauregistratie kun je het LO-programma van je school toetsen en afstemmen met collega's en met elkaar bekijken of het programma, de uitvoering ervan, en de toetsing wel toereikend zijn.

Maar tevens kan deze manier van registreren informatie opleveren over het individuele beweegniveau van leerlingen. Je kunt de ontwikkeling bijhouden. Als iemand zich niet verder ontwikkelt of achteruit gaat kun je het bespreekbaar maken en daarbij gebruikmaken van je lvs. Tijdens ouderavonden kun

je inhoudelijk ingaan op de beoordeling. Je kunt aangeven wat het deelnameniveau is van een leerling en wat hij zou moeten doen om een hoger deelnameniveau te halen. Het is ook een registratiesysteem waarmee je een handvat hebt om zorg aan te geven. Daarmee wordt het een zorgsignaleringsinstrument.

De volgende stap voor onze vakgroep was om na te gaan wat wij belangrijk vonden in een lvs. We hebben een excelbestand aangemaakt en daarin met tabbladen verschillende items weergegeven. Elk tabblad heeft een periode van drie jaar en elk jaar is opgesplitst in drie periodes. Bekijk een digitaal lvs via de KVLO site ([www.kvloweb.nl](http://www.kvloweb.nl)).

### Aanwezigheid

Eén van de punten die voor onze vakgroep van belang zijn om gegevens over bij te houden en door te geven is de historie van aanwezigheid, waarbij ook kan worden aangegeven of een leerling wegens blessure niet actief heeft meegedaan of zijn kleding is vergeten. Na elke periode wordt een percentage van aanwezigheid weergegeven. Ook hebben wij het mogelijk gemaakt om aan te geven welke les je hebt gegeven (onderwerp, het 'wat') en waar (welke zaal of veld) je hebt lesgegeven.

### Niveau

Op het volgend tabblad registreren we de bewegingsniveaus, in ons geval gelinkt naar een Wordbestand waarin de vier deelnameniveaus worden beschreven. Als je nog verder doorlinkt kom je terecht bij

videobeelden van de beschreven niveaus. Deze beelden staan nu ook op de site van SLO ([www.bewegingsonderwijs.slo.nl](http://www.bewegingsonderwijs.slo.nl)). Op deze site staan beelden met niveauiduidingen van het basisdocument (BD) waar naar verwezen kan worden. Tevens worden hier beelden verzameld van niveauiduidingen van kernactiviteiten van verschillende scholen (SVB=Schoolvoorbeelden). Wellicht een tip voor scholen: beelden van deze site via linken met een elektronische leeromgeving zichtbaar te maken voor leerlingen. We onderscheiden drie categorieën op het rapport, te weten atletiek, spel en turnen. Dit staat ook zo in ons lvs.

### Attitude

Niet alleen het bewegingsniveau is onderdeel van de beoordeling. Vooral ook de algemene categorieën, zoals inzet, zelfstandigheid, organisatie en samenwerking. Ook deze categorieën zijn uitgewerkt en de leerling kan nalezen wat het behaalde niveau inhoudt en wat hij moet doen om zich te verbeteren, door te linken naar een woordbestand.

### Absoluut

Naast de bewegingsdeelnameniveaus leveren de lessen ook informatie op in absolute getallen. Deze kunnen in het absolute tabblad verwerkt worden. Denk daarbij aan de afstand van de coopertest, onderdelen uit de eurofittest en de resultaten van de atletiekvijfkamp.

### Sportdeelname

Wat onze interesse heeft is of de leerlingen aan sport doen. De actie '3+2 een fit idee' van de KVLO geeft aan dat het belangrijk is voor deze leeftijdsgroep naast hun deelname aan de LO-lessen (drie keer week) nog meer (minimaal twee keer per week) sportbeurten te maken. Om dit te kunnen stimuleren zul je ook inzicht willen hebben in de sportdeelname van leerlingen buiten de lessen LO. We hebben gemerkt dat alleen al het bijhouden van de gegevens bij leerlingen vragen oproept als: Is dit belangrijk? Hoe vaak doe jij aan sport? Hoe vaak doe ik aan sport? Hoe vaak moet je eigenlijk actief zijn en aan sport doen? Hoe actief moet je zijn om als sport te tellen of een bijdrage te verwachten aan fitheid? De informatie over sportdeelname verwerken we in het aparte tabblad.

Naast de sportdeelname buiten onze school is er ook een intern toernooicircuit waaraan ze deel kunnen nemen. Een deel daarvan is verplicht en een deel is op basis van keuze. We hebben zestien toernooien totaal door



Zwaaien met of zonder gebruik knoop .

alle jaarlagen heen. Vanaf het derde leerjaar hebben zij een toernooiverplichting voor één toernooi per jaar. Meer mag natuurlijk ook. De deelnamefrequentie geeft informatie over bereidheid tot sportdeelname. Dit geldt ook voor deelname aan interscolaire toernooien.

### Totaal

In dit laatste tabblad komt alle informatie samen. Dit tabblad gebruiken we ook om een overzicht per periode te krijgen zodat we aan één tabblad voldoende hebben om de cijfers in een ander systeem, bijvoorbeeld my@vo, in te voeren.

### Ervaringen tot nu toe

Het kost even tijd om de leerlingen in te voeren, maar aangezien al onze leerlingen per klas in een excelbestand staan is het een kwestie van kopiëren en plakken. In de binnenperiode doe ik mijn absents aan het begin van de les en nu wij buiten zijn doe ik het na de les. Beoordelingen voer ik meestal ter plekke in. Tot op heden levert het mij eigenlijk alleen maar voordelen op. Ik heb een duidelijk overzicht, de beoordelingen worden gemiddeld, waardoor ik leerlingen kan laten zien hoe beoordelingen tot stand komen en hoe zij ervoor staan. Tijdens ouderavonden kan ik makkelijker uitleggen en laten zien waarom zij een bepaald niveau hebben behaald en wat ze zouden moeten doen om zich te verbeteren.

We hebben een begin gemaakt en een lvs bedacht. Het is nog niet af en nog steeds sleutelen we aan dit lvs om het nog beter en toegankelijker te maken. Elders in dit blad staat een TNO-rapport beschreven, waarin wordt aangegeven waaraan een goed lvs zou moeten voldoen. Zij geven aan dat de volgende aspecten worden bijgehouden in een volledig lvs:

- bewegingsgedrag (bij ons lvs vermeld onder tabblad sportdeelname)
- motorische vaardigheden (bij ons onder tabblad niveau)
- uitval van leerlingen (bij ons tabblad absentie)
- talentscouting (meerdere tabbladen o.a. niveau, sportdeelname)
- gewicht (nog niet verwerkt in ons lvs maar zou een plaats kunnen krijgen in het tabblad 'absoluut').

In dit rapport wordt gesteld dat de huidige lvs-en in het onderwijs alleen motorische vaardigheden bijhouden, terwijl lvs-en van buiten het onderwijs vooral de 'beweegtijd' (beweeggedrag, sportdeelname), gewicht, en schooluitval bijhouden.

Met ons lvs willen we zowel bekwaamheden volgen als bewegingsvaardigheid, regelvaardigheid, attitude. Maar ook sportdeelname (beweegtijd) en absentiehistorie (uitval signaleren). Hierbij willen we gebruikmaken van gegevens die we ook voor rapportage kunnen gebruiken en die we sowieso moeten registreren. Door handig te linken en te verzamelen hopen we dat we informatie over leerlingen door kunnen geven aan collega's zonder dat gegevens in meerdere documenten moeten worden geregistreerd. Tevens willen we leerlingen/ouders op deze wijze snel en helder inzicht geven. Hoe dit een plaats te geven in de elektronische leeromgeving van de leerling is een kwestie van technische uitwerking en systeembeheer die verschilt per school. Allereerst hebben we geprobeerd helder te maken wat we willen bijhouden. Het TNO-rapport geeft dezelfde items aan als belangrijk. Dat geeft ons moed bij het vinden van de goede weg. ◀■

Contact:

[c.didden@meergronden.nl](mailto:c.didden@meergronden.nl)